

ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ - Πράσινη Πόλη

Κείμενο για τον εκπαιδευτικό

Τα σημερινά παιδιά έχουν ελάχιστες ευκαιρίες να βρεθούν σε φυσικό περιβάλλον. Στην Αθήνα π.χ. όπου συγκεντρώνεται περίπου το 50% του πληθυσμού της Ελλάδας το ποσοστό πρασίνου, σύμφωνα με στοιχεία του [ΥΠΕΚΑ](#), είναι μόλις 2,55 τετρ. μέτρα ανά κάτοικο, στην Θεσσαλονίκη 2,73 τετρ. μέτρα ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για το Λονδίνο, το Βερολίνο και τις Βρυξέλλες είναι 9, 13 και 29!

Και αυτό το γεγονός είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό καθώς όλο και περισσότερες έρευνες σχετίζουν την απομάκρυνση των παιδιών από τη φύση με προβλήματα συμπεριφοράς, αντικοινωνικότητα, έλλειψης φαντασίας, έλλειψης συγκέντρωσης. Τα παιδιά χρειάζονται την καθημερινή επαφή με τη φύση. Οι φυσικοί χώροι, οι ανοιχτωσιές, τα δέντρα και το χώμα ενθαρρύνουν τη φαντασία και το παιχνίδι ρόλων, τη λογική σκέψη και την παρατηρητικότητα.

Πιθανόν να έχετε ακούσει για το λεγόμενο Nature Deficit Disorder (διαταραχές εξαιτίας της απομάκρυνσης από τη φύση) μια κατάσταση που περιέγραψε το 2005 ο συγγραφέας Richard Louv, που με απλά λόγια διαπίστωσε ότι το κόστος της αποξένωσης του ανθρώπου από τη φύση έχει αντίκτυπο την περιορισμένη χρήση των αισθήσεων, τη δυσκολία συγκέντρωσης και τα υψηλά ποσοστά σωματικών και ψυχικών διαταραχών

Αλλά η επαφή με το φυσικό περιβάλλον βοηθά εξίσου στην κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών. Σύμφωνα μάλιστα με μια έρευνα που έγινε σε μαθητές Δημοτικού σχολείου στην Καλιφόρνια των ΗΠΑ, που συμμετείχαν σε πρόγραμμα δημιουργίας ενός μικρού βιοτόπου στη σχολική αυλή, παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά αναπτύσσουν πιο δημιουργικά παιχνίδια σε αυτούς τους χώρους καθώς και πιο θετικές και αρμονικές κοινωνικές σχέσεις (Moore & Wong, 1997). Σε μια εποχή όπου υπάρχει διεθνής προβληματισμός και κριτική απέναντι στα καθιερωμένα εκπαιδευτικά συστήματα η δημιουργία ευκαιριών για διαφορετικού τύπου μάθηση είναι όχι απλά ικανή αλλά αναγκαίο συνθήκη. Έτσι, μαθητές στους οποίους οι συνηθισμένες σχολικές δραστηριότητες μέσα στην τάξη δεν "μιλάνε" μπορούν να βελτιώσουν κατά πολύ την απόδοσή τους συμμετέχοντας σε βιωματικές εμπειρίες που τους επιτρέπουν να προσεγγίσουν με διαφορετικό τρόπο το γνωστικό αντικείμενο.

Τέλος, η επαφή με το πράσινο και γενικότερα το φυσικό περιβάλλον φαίνεται ότι επιδρά καταλυτικά στην υιοθέτηση μιας περιβαλλοντικά υπεύθυνης συμπεριφοράς. Οι εμπειρίες των παιδικών χρόνων παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ενεργή συμμετοχή των ενηλίκων στα περιβαλλοντικά ζητήματα. Άρα εμείς ως εκπαιδευτικοί ή /και γονείς έχουμε καθήκον να τους προσφέρουμε ευκαιρίες διάδρασης με το φυσικό περιβάλλον.

Είναι γνωστό άλλωστε ότι και για τους ενήλικες τα πράγματα δεν είναι πολύ διαφορετικά. Από έρευνες που έγιναν σε κατοίκους αστικών περιοχών (Karlan and Karlan, 1989), γνωρίζουμε ότι η άμεση γειτνίαση με το φυσικό περιβάλλον μέσω του αστικού πράσινου, έχει θετικές συνέπειες στη ψυχική και σωματική υγεία των ανθρώπων: χαμηλότερα επίπεδα άγχους, μεγαλύτερος βαθμός ικανοποίησης από τη δουλειά, το σπίτι και τη ζωή γενικότερα, αλλά και λιγότερες ασθένειες.

Και κάποια ανησυχητικά νούμερα... σύμφωνα με τελευταίες δημοσιεύσεις τα τελευταία 30-40 χρόνια η περιοχή στην οποία τα παιδιά μπορούν να τριγυρίζουν χωρίς επίβλεψη έχει μειωθεί κατά 90%. Μέσα σε μια γενιά, το ποσοστό των παιδιών που παίζουν τακτικά έξω από το σπίτι έχει πέσει από το 50% σε λιγότερο από 10%. Κι όχι μόνο αυτό αλλά τα παιδιά από 11 έως 15 ετών περνούν, κατά μέσο όρο, τη μισή «ξύπνια» μέρα τους μπροστά σε οθόνη. Είναι στο χέρι μας λοιπόν να τους δείξουμε ότι υπάρχουν κι άλλα πράγματα που μπορούν να κάνουν και να δουν έξω και πέρα από τις 17-23 φωτεινές ίντσες που τους μαγνητίζουν

Άρα τι μπορούμε να κάνουμε; Μα να δώσουμε στα ίδια τα παιδιά την ευκαιρία να δημιουργήσουν, να φροντίσουν, να ονειρευτούν τους ανοιχτούς χώρους, τις πράσινες γωνιές, τη γειτονιά τους. Να τους δώσουμε τη δυνατότητα να λερώσουν τα χέρια τους με χρώμα και να μυρίσουν την άνοιξη.

Η διαδικασία είναι απλή. Σας δίνουμε εδώ μια παλέτα ιδεών για δράση σε τρία επίπεδα:

- στο σχολείο μαζί σας,
- στο σπίτι με την οικογένεια τους ή
- στην γειτονιά όπου οι ίδιοι θα' ναι πρεσβευτές της προστασίας του περιβάλλοντος και της αλλαγής τρόπου ζωής.

Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να κάνετε όλες τις δράσεις. αλλά όσες και όποιες θέλετε, όποιες πιστέψετε ότι θα "μιλήσουν" στα παιδιά, όποιες επιλέξουν τα ίδια τα παιδιά.

Αυτό που θέλουμε σίγουρα από εσάς είναι να εμπνεύσετε τα παιδιά και να καταγράψετε με όποιον τρόπο μπορείτε (φωτογραφίες, βίντεο, αφήγηση, blog κλπ) τις δράσεις σας και να μας ενημερώνετε, να ανεβάζετε στο ΤΟ ΕΚΑΝΑ ντοκουμέντα του πρασινίσματος της αυλής ή της πλατείας. Εμείς θα σας ενημερώνουμε τακτικά για τα νέα του δικτύου, τις εκδηλώσεις και τις ευκαιρίες για δράση που θα υπάρχουν είτε σε τοπικό είτε σε πανελλαδικό επίπεδο, τους διαγωνισμούς στους οποίους τα παιδιά θα λάβουν μέρος, τις εκκλήσεις που θα μπορούν να υπογράψουν και να διακινούν. Μείνετε λοιπόν συντονισμένοι και Καλή Αρχή!

Διαβάστε/δείτε ακόμα:

[Αττικό Πράσινο](#) -χάρτης πρασίνου Αττικής από την Υπερνομαρχία Αθηνών-Πειραιώς

Γιαννίρης Η. (2012) [Οι πολίτες και η διαχείριση των ελεύθερων χώρων](#),

Μπελαβίλας Ν. , Βαταβάλη Φ., (2009) [Πράσινο και ελευθεροι χώροι στην πόλη](#), WWF Ελλάς

Νομική Ομάδα Υποστήριξης Πολιτών WWF Ελλάς (2004), [Αστικό Πράσινο: Η ανάσα της πόλης χάνεται](#), WWF WWF Ελλάς

Ομάδα Εργασίας ΕΠΜ (2009), [Το Αστικό πράσινο και η διαχείρισή του από τους ΟΤΑ](#) , ΕΠΜ

[Παρατηρητήριο Ελεύθερων Χώρων](#) Αθήνας-Αττικής

Παρθενίου Κ., (2010) [Αξιολόγηση πρασίνου και σχεδιαστικές προτάσεις ανάπλασης σχολικών προαυτίων χώρων στη βιομηχανική περιοχή της Μάνδρας Αττικής, με στόχο την εκπαίδευση και την καλλιέργεια της επαφής των μαθητών με τη φύση](#). Μεταπτυχιακή μελέτη, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Σβορώνου Ε., [Εκπαιδευτικά προγράμματα σε ανοιχτό χώρο: δυνατότητες μια σφαιρικής θεώρησης φύσης και πολιτισμού](#)

Byron, T. (2009) [Getting Kids Back to Nature](#), Tourism Insights.

Cobb E. (1959) [The Ecology of imagination in childhood](#)

Louv, R. (2005) <http://richardlouv.com/books/last-child/>, Algonquin Books, Chapel Hill

Moss S., [Natural Childhood](#), National Trust,

Natural England (2009) http://www.naturalengland.org.uk/images/childhood_and_nature_survey_tcm6-10515.pdf

Pretty, J. et al (2009) [Nature, Childhood, Health and Life Pathways](#). Interdisciplinary Centre for Environment and Society, Occasional Paper 2009-2, University of Essex.

White P. (2004) [Young Children's Relationship with Nature: Its Importance to Children's Development & the Earth's Future](#), White Hutchinson Leisure & Learning Group, (σε ελληνική απόδοση θα το βρείτε [εδώ](#)).